

Z historie Jednoty (1862–1869)

Martina Bečvářová
Úvodní slovo

In: Martina Bečvářová (author): Z historie Jednoty (1862–1869). (Czech). Praha: Prometheus, 1999.
pp. 3–4.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401743>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

ÚVODNÍ SLOVO

Tato nevelká monografie věnovaná historii *Spolku pro volné přednášky z matematiky a fyziky*, jehož přímým pokračovatelem je dnešní *Jednota českých matematiků a fyziků*, je nejen vzpomínkou, ale i poděkováním čtveřici studentů, kteří tento spolek založili a snažili se o jeho rozkvět. Přispívá k podrobnějšímu pohledu na rozvoj české matematické obce v šedesátých letech 19. století.

První část monografie popisuje vznik a vývoj *Spolku pro volné přednášky z matematiky a fyziky* od jeho založení v roce 1862 až do roku 1869, kdy byl přetvořen v *Jednotu českých matematiků*. Tato část práce byla sepsána na základě studia *Protokolů ze zasedání Spolku pro volné přednášky z matematiky a fyziky*, které jsou uloženy v Archivu Akademie věd České republiky, Houdkova *Dějepis* *Jednoty českých matematiků* a řady novinových zpráv.

Druhá část monografie je věnována životu a dílu čtyř zakladatelů *Spolku*, Gabriela Blažka (1842–1910), profesora matematiky na české technice v Praze a říšského poslance, Josefa Fingera (1841–1925), profesora mechaniky a grafické statiky na vídeňské technice, Josefa Rudolfa Vaňause (1839–1910), středoškolského profesora matematiky a fyziky na gymnáziu v Jičíně, a Josefa Launa (1837–1915). Tato část je sestavena z několika článků o jejich životních osudech, odborných pracích a aktivitách. Vznikla na základě studia archivních materiálů, časopiseckých a novinových zpráv, odborných prací a referativních časopisů.

V závěru monografie jsou uvedeny faktografické přílohy, které dokreslují historii *Spolku* a odborné aktivity jeho zakladatelů. Tato část byla zpracována na základě studia Houdkova *Dějepis* (tyto informace byly prověřeny, doplněny a rozšířeny pomocí protokolů ze zasedání *Spolku*), oficiálních seznamů přednášek na několika vysokých školách, referativních časopisů a dalších zdrojů.

Poslední částí monografie je obrazová příloha obsahující reprodukce některých dokumentů a fotografií.

Je třeba upozornit na několik problémů, které se objevovaly při studiu archivních materiálů a při jejich zpracování. Problémy byly zejména s různými verzemi jmen a příjmení, které v některých případech kolísaly od německé verze (např. Waniaus) přes „kombinovanou“ (Waňaus) až k české (Vaňaus). Citáty, které byly do monografie vřazeny, byly přepsány bez oprav; proto se v nich objevují menší či větší prohřešky proti pravidlům, gramatice a stylistice. Při překladech německých originálů byl do jisté míry zachován archaický styl.

Monografie vznikala v letech 1998–1999 na Dopravní fakultě ČVUT. Při jejím sepisování jsem čerpala inspiraci z publikací *Eduard Weyr (1852–1903)*, *Jan Vilém Pexider (1874–1914)* a *František Josef Studnička (1836–1903)*, které vyšly v roce 1995, 1997 a 1998 v nakladatelství Prometheus.

Děkuji všem, kteří se mnou v uplynulých dvou letech o *Spolku* a jeho zakladatelích diskutovali. Z těchto rozhovorů vyplynula řada podnětů pro tuto práci. Děkuji prof. RNDr. Liboru Pátému, DrSc., za zapůjčení cenných materiálů, doc. ing. Ivanu Štollovi, CSc., za sepsání stati o fyzikálních pracích Josefa Fingera, doc. RNDr. Štefanu Schwabikovi, DrSc., za obětavou pomoc s přípravou obrazové přílohy a mému manželovi, doc. RNDr. Jindřichu Bečvářovi, CSc., za pečlivé pročtení rukopisu.

Rovněž děkuji pracovníkům archívů a knihoven, kteří mi pomáhali při pátrání po archívních materiálech a literatuře.

Při práci byly využity materiály z následujících institucí: Archív Univerzity Karlovy, Archív ČVUT, Archív AV ČR, Literární archív Památníku národního písemnictví, Archív hlavního města Prahy, Státní ústřední archív v Praze, Archív České pojišťovny v Praze, Státní oblastní archív v Praze, Státní oblastní archív v Třeboni, Státní oblastní archív v Zámrsku, Okresní archív v Jindřichově Hradci, Archív Masarykovy univerzity v Brně, Archív vídeňské univerzity, Archív vídeňské techniky, Národní muzeum v Praze, Knihovna MFF UK, Knihovna MÚ AV ČR, Základní knihovna AV ČR, Národní knihovna v Praze, Státní technická knihovna v Praze, Knihovna Národního muzea, Knihovna J. A. Komenského v Praze, Městská knihovna v Praze aj.

Martina Bečvářová